

1979, 12. dubna – Sdělení VONS č. 98 „Případ Tomáše Procházky“ o rozsudku Okresního soudu v Liberci odsuzujícím Tomáše Procházku pro trestný čin pohlavního zneužívání k podmíněnému trestu odnětí svobody a o dalším rozsudku téhož soudu rušícím podmíněný odklad trestu odnětí svobody Tomáše Procházky.

V prosinci 1977¹ odsoudil Okresní soud v Liberci Tomáše Procházku, tehdy devatenáctiletého dělníka, bytem ul. 5. května 45/76, Liberec, k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem na dva roky za trestný čin pohlavního zneužívání (§ 242 odst. 1, tr. z.). Tohoto trestného činu se měl Tomáš Procházka dopustit tím, že měl poměr s dívkou, o níž vyšlo později najevo, že jí nebylo ještě patnáct let. Ve stejné věci bylo odsouzeno několik mužů k vyšším trestům. Obhajobu Tomáše Procházky, že skutečný věk dívky neznal, soud tehdy nepřijal. Rozsudek byl ale velmi nízký, neboť zákon stanoví u tohoto trestného činu trestní sazbu v rozpětí od jednoho do osmi let.²

Všechno toto by nebylo za normálního průběhu dalších událostí důvodem pro náš výbor, aby o trestní věci Tomáše Procházky informoval veřejnost. Důvodem by nebyla ani okolnost, že Tomáš Procházka je signatářem Charty 77, neboť signatáři Charty se mohou dostávat do konfliktu se zákonem podobně jako ostatní občané. Dne 4. 4. 1979 však proběhlo u Okresního soudu v Liberci před senátem, jemuž předsedal JUDr. Jiří Moravec, veřejné zasedání v této věci, soud zrušil podmíněný odklad výkonu trestu a nahradil ho nepodmíněným. Formálním důvodem bylo, že Tomáš Procházka měl v n. p. Interiér, kde pracuje, narušovat pracovní morálku, a to pozdními příchody a celkem pěti absencemi (z čehož ale tři si není vědom). U soudu se projednávalo i to, že Tomáš Procházka je signatářem Charty 77, že s ním v této „věci“ byly vedeny převýchovné pohovory, při nichž dále obhajoval myšlenky uvedené v tomto dokumentu.³ Usnesení libereckého soudu není pravomocné; Tomáš Procházka je chce napadnout stížností,

o níž bude rozhodovat v neveřejném zasedání krajský soud pro Severočeský kraj.⁴

Tomáš Procházka srovnává svůj případ s jinými, kdy se posuzovalo, zda se občané odsouzení k podmíněným trestům odnětí svobody v určené lhůtě osvědčili, a dochází k závěrům, že je diskriminován. Svůj současný soudní postih dává do souvislosti se svým politickým přesvědčením a s okolností, že je signatářem Charty 77. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných jeho obavy sdílí.

Informace o Chartě 77, r. 2, 1979, č. 6, s. 5.

POZNÁMKY

- ¹ Tomáš Procházka byl odsouzen Okresním soudem v Liberci 23. 11. 1977.
- ² Procházka se pohlavního styku s nezletilou dopustil v noci 10. 7. 1977, v důsledku tohoto styku dívka otěhotněla. Vyšetřovatel Obvodního oddělení VB Liberec ho 22. 8. 1977 obvinil z trestného činu pohlavního zneužívání podle § 242, odst. 1 tr. zák. V průběhu vyšetřování i soudního jednání Procházka doznal, že znal věk nezletilé. Na svou omluvu uváděl, že jednal pod vlivem alkoholu a že se dívka chovala vyzývavě. Senát Okresního soudu v Liberci složený z předsedy JUDr. Jiřího Moravce a soudců Emila Kafky a Hany Stehlikové ho 23. 11. 1977 odsoudil pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242, odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem na dva roky. Při udělení tohoto trestu bylo přihlédnuto k některým polehčujícím okolnostem, konkrétně k projevené lítosti Procházky i k tomu, že se nezletilá chovala vyzývavě; již předtím měla pohlavní styk s jiným mužem a o jejím mravním narušení měla podle soudu svědčit i nepřiměřená konzumace alkoholu a útky z domova. OS v Liberci, soudní spis k případu Tomáše Procházky, spis. zn. 3 T 894/77, rozsudek Okresního soudu v Liberci z 23. 11. 1977 je uložen též in: MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90. Ve zprávě o svém případě z 5. 4. 1979 Procházka uvedl, že se skutečný věk dívky dozvěděl až po pohlavním styku s ní, což je v rozporu s jeho tvrzeními v průběhu vyšetřování případu i soudního jednání. Zpráva je uložena in: LP, Sb. VONS, inv. č. 261, sign. II/1, kart. 42.
- ³ Jméno Tomáše Procházky jako signatáře Charty 77 bylo zveřejněno v dokumentu Charty 77 č. 17 z 23. 5. 1978. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 153.

V posudku vedoucího referenta oddělení pro kádrovou práci n. p. Interier, závodu 2, kde byl Procházka zaměstnán od listopadu 1977 do února 1979, bylo kromě jeho špatné pracovní morálky uvedeno i to, že v červenci 1978 s ním byl proveden „pohovor za účelem jeho převýchovy, neboť byl signatářem CHARTY 77 a jeho [sic] obsah podepsal. Při pohovoru obhajoval jeho [sic] obsah. Z tohoto důvodu byla ze strany závodu i závodních složek Tomáši Procházce věnována zvýšená pozornost s cílem dosáhnout u něho převýchovy.“ OS v Liberci, soudní spis k případu Tomáše Procházky, spis. zn. 3 T 894/77, posudek vedoucího referenta oddělení pro kádrovou práci n. p. Interier, závodu 2, na Tomáše Procházku zasláný Okresnímu soudu v Liberci, 20. 3. 1979.

Na základě posudku vedoucího referenta i jeho svědectví při soudním jednání rozhodl senát Okresního soudu v Liberci složený z předsedy JUDr. Jiřího Moravce a soudců Emila Kafky a Hany Stehlíkové 4. 4. 1979 o vykonání podmíněně odloženého trestu odnětí svobody se zařazením do první nápravně výchovné skupiny. Proti tomuto usnesení podal T. Procházka 9. 4. 1979 stížnost, v níž se odvolával na svůj špatný psychický stav jako na příčinu absencí a na to, že si sám našel jiné zaměstnání, kde chtěl dokončit učební poměr. Procházka zároveň adresoval 20. 4. 1979 žádost prezidentu republiky o milost, v níž porušování pracovní kázně a absence v zaměstnání zdůvodňoval špatným psychickým stavem a poukazoval na svou nápravu. Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl 25. 4. 1979 o zrušení usnesení Okresního soudu v Liberci pro formální nedostatky během řízení a vrátil mu věc k opětovnému projednání. O dalším vývoji případu Tomáše Procházky, který si v roce 1979 podal žádost o povolení vystěhovat se do Rakouska, se nepodařilo dohledat informace. OS v Liberci, soudní spis k případu Tomáše Procházky, spis. zn. 3 T 894/77. Usnesení Okresního soudu v Liberci ze 4. 4. 1979, stížnost T. Procházky z 9. 4. 1979 a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem z 25. 4. 1979 viz též in: MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90.

⁴ Myšlen Krajský soud v Ústí nad Labem.